

KINH NGHIỆM KẾT HỢP CÁC PHƯƠNG THỨC GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP THAY THẾ VÀ ĐỀ XUẤT CHO VIỆT NAM

TRẦN DANH PHÚ *

Tóm tắt: Bên cạnh các phương thức giải quyết tranh chấp truyền thống như toà án, các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế (Alternative Dispute Resolution - ADR) như thương lượng, hoà giải, trọng tài đã và đang được áp dụng rộng rãi trên thế giới. Đáng chú ý, nhiều quốc gia đã phát triển các mô hình lai ghép (hybrid models), kết hợp linh hoạt giữa các phương thức ADR nhằm khai thác tối đa lợi thế của từng phương thức và thích ứng với đặc thù từng vụ việc. Bài viết này tập trung phân tích kinh nghiệm quốc tế trong việc kết hợp các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế, từ đó đưa ra một số đề xuất nhằm hoàn thiện pháp luật và thực tiễn áp dụng tại Việt Nam, góp phần xây dựng hệ thống giải quyết tranh chấp hiệu quả, đáp ứng yêu cầu hội nhập và phát triển bền vững.

Từ khoá: Giải quyết tranh chấp thay thế; mô hình lai; Med-Arb; Arb-Med-Arb; Lit-Med-Lit

Nhận bài: 08/4/2025

Hoàn thành biên tập: 29/5/2025

Duyệt đăng: 29/5/2025

EXPERIENCES IN INTEGRATING DISPUTE RESOLUTION METHODS CHOICES AND RECOMMENDATIONS FOR VIETNAM

Abstract: In addition to traditional dispute resolution methods such as litigation in courts, alternative dispute resolution (ADR) methods—including negotiation, mediation, and arbitration—have been widely adopted due to their advantages in flexibility, efficiency, and confidentiality. Notably, many countries have developed hybrid models that flexibly combine various ADR methods in order to maximise the strengths of each method and adapt to the specific characteristics of each dispute. This article analyses international experiences in combining selective dispute resolution methods such as Med-Arb, Arb-Med-Arb, and Lit-Med-Lit. From this analysis, the article proposes several recommendations for improving the legal framework and practical implementation in Vietnam, thereby contributing to the development of an effective dispute resolution system that meets the demands of integration and sustainable development.

Keywords: Alternative dispute resolution; hybrid models; Med-Arb; Arb-Med-Arb; Lit-Med-Lit...

Received: 8 April 2025; Editing completed: 29 May 2025; Accepted for publication: 29 May 2025

1. Đặt vấn đề

Ở nhiều nước trên thế giới, giải quyết tranh chấp thương mại luôn chiếm tỉ lệ lớn trong các tranh chấp, do đó việc hoàn thiện khuôn khổ pháp lý để giải quyết các tranh chấp này luôn được quan tâm chú trọng và ngày càng hoàn thiện hơn. Hiện nay, các quốc gia trên thế giới có xu hướng khuyến khích các bên tranh chấp thương mại cân nhắc, lựa chọn

giải quyết tranh chấp bằng các phương thức mang tính chất phi nhà nước. Các phương thức này ngày càng có xu hướng phát triển mạnh mẽ, hiệu quả, chuyên nghiệp và phổ biến. Hơn nữa, ngoài các phương thức như thương lượng, hoà giải, trọng tài, một số quốc gia đã áp dụng mô hình kết hợp (hybrid models) các phương thức này để đạt được hiệu quả tốt hơn khi giải quyết tranh chấp thương mại.

Ở Việt Nam, việc nghiên cứu các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế ngoài toà

* Thạc sĩ, Nghiên cứu sinh Khoa 28, Trường Đại học Luật Hà Nội. E-mail: phutd@hlu.edu.vn